การตีความกฎหมายอาญา : คดีดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าโดยการใช้โทรศัพท์

Interpretation of Criminal Law: Abuse Case by Using Telephone

ภูภณัช รัตนชัย | Pupanat Rattanachai

บทคัดย่อ

บทความนี้ผู้เขียนได้นำคำพิพากษาศาลฎีกาที่ตัดสินเกี่ยวกับคดีดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าโดยการใช้โทรศัพท์ ซึ่งตัดสินในปี พ.ศ. 2556 กับที่ตัดสินในปี พ.ศ. 2557 ในกรณีเดียวกัน โดยที่ ในปี พ.ศ. 2556 ตัดสินให้มีความผิด ส่วนในปี พ.ศ. 2557 ตัดสินให้ยกฟ้อง มาศึกษาวิเคราะห์ ตีความ และเปรียบเทียบ เพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคดีลักษณะนี้ต่อไปในอนาคต และเพื่อเป็นการป้องปรามผู้ใช้โทรศัพท์มิให้ใช้เป็นสื่อในทางก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น จากการศึกษาดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าคำตัดสินของศาลฎีกาในปี พ.ศ. 2556 ที่ตัดสินให้มีความผิด น่าจะใช้เป็นแนวทางและป้องปรามได้ เพราะคำตัดสินเช่นนี้เป็นการชี้ให้เห็นความผิด และเป็นความผิดที่ต้องได้รับผลตอบแทนอันจะทำให้ผู้ใช้โทรศัพท์เกิดความระมัดระวังในการสื่อสารกับบุคคลอื่นต่อไป

คำสำคัญ การตีความกฎหมายอาญา ดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า โทรศัพท์

Abstract

This article is written to introduce the Supreme Court judgments concerning insulting the other person in his presence via telephone. The judgments were released in 2556 B.E. and 2557 B.E., while the judgment in 2556 B.E. considered as an offense, the judgment in 2557 B.E. dismissed. The writer analyzed, interpreted and compared these judgments to show the pattern for consideration this kind of case in the future. It will also suppress telephone users from misconducts. From the research, the writer believed that the judgment in 2556 B.E. which pronounced as guilty will be a guideline and a suppression because it pointed out faults and punishment that will cause the awareness of telephone users in communicating with others.

Keywords: Interpretation of Penal Code, Abuse case, telephone

ความนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีทางการสื่อสารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง การใช้โทรศัพท์ และสื่อรูปแบบใหม่ในระบบอินเทอร์เน็ตจึงเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย การสื่อสารที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วเช่นนี้ อาจส่งผลให้เกิดคุณค่าอย่างอเนกอนันต์ แต่ในทางกลับกันอาจเกิดความเสื่อมทรามขึ้นในวิถีชีวิตของบุคคลในสังคมได้ หากนำเครื่องมือสื่อสารมาเป็นเครื่องช่วยก่อให้กระทำความผิดทางอาญาบางฐานบางลักษณะซึ่งเป็นวิธีที่เกิดขึ้นได้ง่าย ไม่ว่าจะใช้วาจาผ่านทางเครื่องมือสื่อสาร หรือการใช้เครื่องมือสื่อสารที่มีทั้งเสียงและภาพเพื่อเป็นการดูหมิ่นบุคคลอื่น กลายเป็นว่าการใช้เทคโนโลยีสื่อสารเป็นเครื่องมืออย่างดีที่ช่วยให้ผู้กระทำความผิดก่อความเสียหายได้อย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น

การ “ดูหมิ่น”[1] (Insult) ผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกดูหมิ่นได้รับความเสียหายนั้น ประมวลกฎหมายอาญาได้มีบทบัญญัติเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดดูหมิ่นผู้อื่นอันส่งผล

[1]หมายความว่า ดูถูกเหยียดหยาม ทำให้อับอาย เสียหาย สบประมาทหรือด่า การดูหมิ่นอาจกระทำด้วยวาจาหรือกิริยาอย่างอื่น เช่น ยกเท้าให้ เปลือยกาย ให้ของลับ (จิตติ ติงศภัทิย์, 2553: 1237)

กระทบต่อศักดิ์ศรีของบุคคลซึ่งเป็นสิทธิหนึ่งในคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ที่ไม่ควรถูกล่วงละเมิดจากบุคคลอื่น (กรกฎ ทองขะโชค, 2550 - 2551: 98) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง[2] ซึ่งใน “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” (Menschenwurde / Human dignity) มีความหมายถึงคำว่า “เกียรติ”[3] (Honor) รวมอยู่ด้วย อันเป็นส่วนหนึ่งหรือรูปการณ์อันหนึ่งของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่มนุษย์ทุกคนมีอยู่เนื่องจากความเป็นมนุษย์เพราะเกียรติเป็น “คุณค่าพื้นฐาน” การละเมิดเกียรติจึงเป็นความผิดในทางอาญา คือ ความผิดฐานดูหมิ่น (คณิต ณ นคร, 2553: 190 - 192) ตามประมวลกฎหมายอาญาได้แยกออกเป็นฐานความผิด ได้แก่ ความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา มาตรา 393 ความผิดฐานดูหมิ่นเจ้าพนักงาน มาตรา 136 และความผิดฐานดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษา มาตรา 198 ส่วนการละเมิดเกียรติ อีกประการหนึ่งในทางอาญา ก็คือ ความผิดฐานหมิ่นประมาท มาตรา 326 ความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้ตาย มาตรา 327 ความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา มาตรา 328 ส่วนกรณีการดูหมิ่นพระมหากษัตริย์ ประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ หรือผู้แทนรัฐต่างประเทศ กฎหมายให้การคุ้มครองไว้ โดยบัญญัติรวมไว้ด้วยกันในมาตราเดียวกันกับการหมิ่นประมาท ในมาตรา 112 แล้ว นอกจากนั้น กฎหมายได้คุ้มครองความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลสำคัญของรัฐต่างชาติ มาตรา 133 และความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลสำคัญของรัฐต่างชาติ มาตรา 134 อีกโสดหนึ่งด้วย

เนื้อหาสาระที่จะกล่าวต่อไปนี้ ผู้เขียนบทความขอหยิบยกเอาเฉพาะแต่ความผิดฐานการดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ขึ้นมากล่าวเพียงประการเดียวเท่านั้น ส่วนความผิดดูหมิ่นและหมิ่นประมาทในฐานอื่น ๆ ที่กล่าวมานั้น มีความประสงค์เพียงเพื่อกล่าวให้เห็นถึงภาพรวมของความผิดในฐานเหล่านี้ทั้งหมดเพื่อแสดงว่า กฎหมายได้ขยายความคุ้มครองให้กว้างขึ้น หาใช่คุ้มครองแต่ความผิดเฉพาะการดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาแต่ประการเดียวไม่

---

[2]รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 4

[3]อันหมายถึง ชื่อเสียง, ความยกย่องนับถือ, ความมีหน้ามีตา (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554: 150)

จากกรณีการดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ตามมาตรา 393 ได้บัญญัติว่า “ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ” ได้มีประเด็นการต่อสู้คดีเกี่ยวกับความผิดฐานดังกล่าวที่ล่วงมาแล้วในอดีต ว่าการกระทำเช่นไรบ้าง จึงเป็นการดูหมิ่นผู้อื่น ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาตัดสินเป็นบรรทัดฐานอยู่มากมายหลายคดี อาจจะทำด้วยวาจา เช่น ด่าสามเณรสองรูปซึ่งหน้า ด้วยคำหยาบว่า “เดี๋ยวกูเตะลงกุฏิให้หมด” ด่าผู้หญิงว่า “กูไม่เอามึงให้เสียน้ำ อีหน้าควย” “อีร้อยควย อีดอกทอง” ด่าว่า “อีหน้าหมู อีหน้าหมา” ประการเหล่านี้เป็นถ้อยคำที่ดูหมิ่น หรืออาจจะแสดงด้วยกิริยา เช่น ให้ของลับหรือยกส้นเท้าให้ เป็นต้น (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2557: 414)

สืบต่อจากนี้ปัญหามีอยู่ว่า การดูหมิ่นบุคคลอื่นโดยการใช้โทรศัพท์มือถือ (Mobile) ผู้กระทำจะต้องรับโทษในความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่นั้น มีคำพิพากษาศาลฎีกาได้แสดงเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยไว้เป็นที่น่าสนใจ ควรแก่การศึกษาอย่างยิ่ง ได้แก่ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557 แต่คำพิพากษาทั้งสองนี้ มีคำวินิจฉัยที่เห็นเป็นตรงข้ามกัน กล่าวคือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556 มีคำวินิจฉัยลงโทษจำเลย ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 3711 / 2557 มีคำวินิจฉัยให้จำเลยไม่มีความผิด ผู้เขียนจึงศึกษาที่มาแห่งการตีความว่า ศาลฎีกาทั้งสองได้นำระบบกฎหมาย[4] ใดมาปรับใช้ในการตีความก่อนจะมีคำพิพากษา และจะวิเคราะห์เปรียบเทียบคำพิพากษาดังกล่าวว่า มีความเห็นแตกต่างในการวินิจฉัยคดีเช่นไร เพื่อแสดงให้เห็นว่าการตัดสินคดีควรมีแนวคิดทฤษฎีแห่งการตีความกฎหมายอาญาอันเป็นหัวใจสำคัญยิ่งในการค้นหานัยที่ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรม นำมาซึ่งรากฐานความศรัทธาและมั่นคงให้แก่สถาบันแห่งความยุติธรรมสืบไป

[4]ระบบกฎหมายที่ได้รับการยอมรับอยู่ทั่วโลกมีอยู่สองระบบ ได้แก่ ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (CIVIL LAW SYSTEM) และระบบจารีตประเพณี (COMMON LAW SYSTEM)

การตีความกฎหมายอาญา

การตีความกฎหมาย เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในวิชาชีพกฎหมาย ถือเป็นภาคปฏิบัติของนักกฎหมาย เมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็จะต้องตีความกฎหมายเพื่อให้ยุติปัญหา การตีความตามตัวอักษรนั้น ในบางกรณีบุคคลหนึ่งก็อาจจะมีความเห็นเป็นอีกประการหนึ่ง แต่อีกบุคคลหนึ่งก็อาจจะมีความเห็นเป็นไปอีกประการหนึ่งได้ ยิ่งปัจจุบันนี้ มักจะมีข้อโต้แย้งในมุมมองของการตีความตามถ้อยคำในตัวอักษรที่มีความเห็นไม่ตรงกัน ผลของความเห็นในการตีความกฎหมายที่ไม่ตรงกันนี้ แทบไม่น่าเชื่อว่าจะแตกต่างกันชนิดขาวเป็นดำหรือดำเป็นขาว ในอดีตสภาพปัญหายังไม่มีความสลับซับซ้อนมากนัก อาจจะมีปัญหาส่วนใหญ่ในความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยกันเอง ปัญหาการตีความจึงมีไม่มาก แต่ในปัจจุบัน การมีนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชนมีเพิ่มขึ้นตามลำดับ มีคำกล่าวว่า “อะไรที่ชัดเจนแล้ว ก็ไม่ต้องตีความ” จึงไม่เป็นจริงแล้วในยุคนี้ การนำหลักการใช้และการตีความกฎหมายจึงเป็นส่วนสำคัญที่สุดของภาคปฏิบัติทางกฎหมาย

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด กรณีที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นได้กำหนดห้ามมิให้นำยานพาหนะ (Vehicle) เข้าไปในสวนสาธารณะ ปัญหา ก็คือว่า “ยานพาหนะ” มีความหมายแค่ไหน เพียงใด ข้อห้ามดังกล่าวจะเป็นการห้ามรถจักรยาน รถจักรยานยนต์ รถยนต์ รถตัดหญ้าที่ใช้เครื่องยนต์ หรือรวมถึงรถเข็นคนป่วยที่ใช้พลังงาน (Motor) ด้วยหรือไม่ จึงเป็นปัญหาที่จะต้องตีความคำว่ายานพาหนะให้ชัดเจน ซึ่งต้องค้นหาว่า ที่มีข้อบัญญัติห้ามไว้เช่นนั้น ท้องถิ่นนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร เพื่อต้องการให้คนที่เข้าไปใช้บริการสวนสาธารณะได้รับความสงบ ปราศจากเสียงดังรบกวนหรือไม่ หรือว่าจะต้องคำนึงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อยสำหรับสถานที่ดังกล่าว เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะกลายเป็นปัญหาที่จะต้องนำมาตีความเพื่อให้เกิดความชัดเจน (อักขราทร จุฬารัตน, 2553: 14 - 15) ในสมัยพระเจ้าเฟรเดอริคมหาราชแห่งปรัสเซีย พระองค์ทรงพยายามตรากฎหมายที่ดินที่มีข้อบัญญัติมากถึง 17,000 บท เพื่อที่จะใช้บังคับโดยไม่ต้องอาศัยนักกฎหมาย แม้พระองค์จะมีความพยายามออกกฎหมายมากมายถึงเพียงนั้น แต่ก็ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้โดยไม่ต้องตีความ หลักคิดดังกล่าวได้พิสูจน์แล้วว่าแม้จะใช้ความพยายามอย่างยิ่ง แต่กลับเป็นเรื่องพ้นวิสัยที่มนุษย์จะกระทำได้ ทั้งนี้เพราะถ้อยคำที่ประกอบเป็นตัวบทกฎหมาย บางคำอาจมีความหมายที่แตกต่างได้หลายนัย หลากหลายมุมมอง

บางคำอาจมีความหมายธรรมดาหรือความหมายเฉพาะยิ่งกว่านั้น ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายส่วนใหญ่จึงมีถ้อยคำที่มีความหมายกว้างขวาง เพื่อให้มีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป ด้วยเหตุดังกล่าว ในบางกรณีที่ถ้อยคำในตัวบทกฎหมายไม่สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดแจ้ง เกิดความคลุมเครือและมีข้อพะวงสงสัยจนเกิดความผิดพลาดขาดตกบกพร่อง แตกต่างจากความประสงค์ของผู้บัญญัติกฎหมาย ดังนั้น จึงต้องนำการตีความซึ่งเปรียบเสมือน “กุญแจ” ของการใช้กฎหมาย ช่วยไขข้อพะวงสงสัยในถ้อยคำนั้น ๆ ให้กระจ่างแจ่มชัด จนนำไปบังคับใช้ได้อย่างพอเหมาะพอดี (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2553: 4 - 5)

การตีความกฎหมายอาญา : ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) ระบบดังกล่าวส่วนใหญ่เป็น “กฎหมายที่เกิดจากการบัญญัติ”[5] ประมวลกฎหมายอาญาที่บัญญัติไว้ มีหลักสำคัญอยู่ประการหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นหลักประกันในกฎหมายอาญา หลักนี้ได้รับการเรียกขานในภาษาลาตินว่า “nullum crimen, nulla poena sine lege” แปลว่า “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” (คณิต ณ นคร, 2556: 68) หลักดังกล่าวได้เป็นที่ยอมรับในประเทศไทย ปรากฏอยู่ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127[6] (พ.ศ.2451) อันเป็นประมวลกฎหมายฉบับแรกมีบทบัญญัติทั้งสิ้น 340 มาตรา และประกาศใช้บังคับมาเกือบ 50 ปี จนกระทั่งได้ยกเลิกเมื่อประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับปัจจุบันใน พ.ศ. 2499 (สุรพล ไตรเวทย์, 2550: 79) ดังนั้น หลัก “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” จึงบ่งบอกถึงที่มาของกฎหมายอาญาว่าบุคคลที่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งจะเป็นความผิดทางอาญาได้ ต่อเมื่อมีกฎหมาย

[5]เป็นกฎหมายที่ได้รับการบัญญัติขึ้นโดยชอบตามแบบพิธีของการบัญญัติกฎหมายที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ว่าด้วยการตราพระราชบัญญัติ มาตรา 142 - 153

[6]กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 7 บัญญัติว่า “บุคคลควรรับอาญาต่อเมื่อมันได้กระทำการอันกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และอาญาที่จะใช้ลงโทษผู้กระทำผิดนั้นก็ไม่ควรใช้อาญาอย่างอื่นนอกจากอาญาที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมาย”

ที่เกิดจากการบัญญัติเท่านั้น การกล่าวหาว่าบุคคลใดกระทำความผิดโดยไม่มีกฎหมายบัญญัติรองรับไว้ย่อมกระทำไม่ได้ และอีกประการหนึ่งกฎหมายที่เกิดจากการบัญญัติเท่านั้นที่สามารถกำหนดโทษสำหรับการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้ (คณิต ณ นคร, 2556: 84) หลักดังกล่าวได้แพร่หลายออกไปทั่วทุกมุมโลกซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง จนกลายเป็นหลักสากลในเวลาต่อมา จึงสรุปได้ว่ามุมมองพื้นฐานแห่งความเป็นธรรมในทัศนคติของมวลมนุษยชาติ โดยทั่วไปคงไม่มีข้อชวนให้สงสัยเกี่ยวกับหลักดังกล่าวอีกต่อไป

ประการสำคัญในประเด็นต่อมา คือ การทำหน้าที่ของศาลจะต้องนำตัวบทกฎหมายที่ได้บัญญัติเอาไว้แล้ว มาตีความเพื่อให้ได้เป็นข้อความที่จะนำไปวินิจฉัยชี้ขาดในคดีข้อพิพาท กล่าวโดยสรุป การตีความเป็นกระบวนการขบคิดค้นหา “ข้อความ” หรือความหมายจากบทบัญญัติกฎหมายโดยวิธีใช้เหตุผลตามหลักตรรกวิทยา และสามัญสำนึกเพื่อจะนำไปใช้วินิจฉัยข้อพิพาทในคดีได้อย่างถูกต้อง คือ เหมาะเจาะเหมาะสมและเป็นธรรม (สมยศ เชื้อไทย, 2556: 166) ในการให้เหตุผลในคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ศาลต้องให้เหตุผลที่ละเอียดชัดเจนที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ ถ้าคำพิพากษาของศาลไม่ใช้เหตุผลใด ๆ ประกอบการชี้ขาดตัดสินคดีก็จะเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะคำพิพากษาของศาลต้องมีเหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย[7] (คณิต ณ นคร, 2556: 71)

ความเห็นของ หยุด แสงอุทัย (2556: 46) เกี่ยวกับการตีความกฎหมายอาญาเห็นว่า “กฎหมายอาญาก็เหมือนกับกฎหมายอื่น ๆ กล่าวคือในบางกรณีก็มีข้อสงสัยเกิดขึ้นเพราะถ้อยคำที่ใช้กำกวม มีความหมายได้หลายทาง ซึ่งผู้ใช้กฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งศาลจะต้องตีความเพื่อให้ทราบว่า บทบัญญัตินั้น ๆ มีความหมายอย่างใด การตีความในกฎหมายอาญาก็มีหลักเช่นเดียวกับการตีความในกฎหมายอื่น ๆ กล่าวคือจะต้องตีความตามตัวอักษรและตามเจตนารมณ์ (Spirit) ของกฎหมายนั้น ๆ” นอกจากความเห็นที่ได้แสดงถึงกฎเกณฑ์ของการตีความ 2 ประการ ของ หยุด แสงอุทัย ที่กล่าว

[7]ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 186 บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องมีข้อสำคัญเหล่านี้เป็นอย่างน้อย” กล่าวในอนุมาตรา (6) ความว่า “เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย”

มาแล้ว ยังมีกฎเกณฑ์ของการตีความที่เพิ่มเติม ได้แก่ กฎเกณฑ์การตีความกฎหมาย มี 4 ประการ คือ[8] 1) การตีความตามหลักภาษาหรือการตีความตามตัวอักษร 2) การตีความตามความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมาย 3) การตีความตามประวัติความเป็นมาของกฎหมาย และ 4) การตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย

1) การตีความตามหลักภาษาหรือการตีความตามตัวอักษร เป็นการหาความหมายของตัวบทกฎหมายจากความหมายของภาษาที่ใช้กันทั่วไป สิ่งที่นักกฎหมายต้องพิเคราะห์อย่างรอบคอบอยู่ที่ว่า จะรู้ได้อย่างไรว่าถ้อยคำที่จะนำมาตีความนั้น มีความหมายที่ตรงกันทั้งตามที่ใช้กันทั่วไปและในทางกฎหมาย เพื่อความชัดเจนเด่นชัด จึงต้องศึกษาดูเจตนาฝ่ายนิติบัญญัติด้วยว่าได้ประสงค์ให้ถ้อยคำในตัวบทกฎหมายมีความหมายเป็นกรณีพิเศษหรือไม่ (คณิต ณ นคร, 2556: 73) ถ้าหากว่าฝ่ายนิติบัญญัติเห็นว่าถ้อยคำของกฎหมายมีความหมายเป็นกรณีพิเศษ ไม่ควรจะเข้าใจตามที่ใช้กันทั่วไป ฝ่ายนิติบัญญัติก็จะกำหนดบทวิเคราะห์หรือบทนิยาม (Definition) เอาไว้ต่างหาก (หยุด แสงอุทัย, 2556: 46)

2) การตีความตามความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมาย ความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเป็นการกล่าวถึงหลักในกฎหมายอื่นนำมาใช้ในกฎหมายอาญาได้ด้วย เช่น กฎหมายอาญาไม่ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ “ทรัพย์” เอาไว้จึงต้องนำความหมายคำว่า “ทรัพย์”[9] ในกฎหมายแพ่งมาใช้ในกฎหมายอาญาด้วย ตามหลัก “ความเป็นหนึ่งเดียวของระบบกฎหมาย” (คณิต ณ นคร, 2556: 74) เมื่อเห็นคล้อยตามเช่นนี้ จึงเกิดดำริสืบเนื่องต่อไปว่า การตีความตามความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมายอาจมีอยู่ใน

---

[8]VGL. ETWA HERMANN BLEI, STRAFRECHT I: ALLGEMEINER TEIL, 16, AUFLAGE, MÜNCHEN 1975. S.26 FF.; EBERHARD SCHMIDHÄUSER, STRAFRECH: ALLGEMEINER TEIL, 1.AUFLAGE, TÜBINGEN 1970 S. 83; PAUL BOCKELMANN, STRAFRECH: ALLGEMEINER TEIL, 3.AUFLAGE, MÜNCHEN 1979,S. 19 FF.; HARRO OTTO, GRUNDKURS STRAFRECH: ALLGEMEINER STRAFRECHTSLEHRE, 7. AUFLAGE, BERLIN 2004, § 2 RANDNUMMER 41 - 53, S.26 FF.; HANS-HEINRICH JESCHECK, LEHRBUCH DES STRAFRECH: ALLGEMEINER TEIL, 4.AUFLAGE, BERLIN 1988 S. 137 FF. อ้างถึงใน (คณิต ณ นคร, 2556: 72)

[9]ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 137 บัญญัติว่า “ทรัพย์ หมายความว่า วัตถุมีรูปร่าง”

กฎหมายอื่นระหว่างกันได้ด้วย เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 บัญญัติว่า “วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายนี้มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้”

3) การตีความตามประวัติความเป็นมาของกฎหมาย เป็นการค้นหาความหมายของตัวบทกฎหมายจากประวัติความเป็นมาของตัวบทกฎหมายนั้น ๆ ความชัดเจนของกฎเกณฑ์ในข้อนี้ พิจารณาจากประวัติการยกร่างกฎหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นต้นร่าง เหตุผลในการร่าง รายงานวาระการประชุมของสภา ที่อาจมีข้อโต้แย้งของสมาชิกนิติบัญญัติที่มีเหตุผลแตกต่างกัน และอีกประการหนึ่ง เหตุผลในการประกาศใช้กฎหมาย ทำให้สามารถตีความได้โดยหยั่งถึงประวัติความเป็นมาของกฎหมายและตัวบทกฎหมาย (คณิต ณ นคร, 2556: 77)

4) การตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมายหรือการตีความตามเจตนารมณ์ (spirit) ของกฎหมาย การตีความตามตัวอักษรเพียงประการเดียวหรือประการอื่น ๆ ด้วย ที่กล่าวมาแล้วนั้น ในบางกรณียังไม่อาจทำให้เข้าใจความหมายของกฎหมายได้ ดังนั้นการหยั่งทราบถึงความมุ่งหมายของกฎหมายหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายจึงมีความสำคัญยิ่ง ผู้ตีความต้องศึกษาถึงบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ ว่าผู้บัญญัติกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมานั้น เพื่อวัตถุประสงค์อะไร เมื่อทราบเจตนาของกฎหมายที่บัญญัติขึ้น ย่อมสามารถทราบความหมายของถ้อยคำในตัวบทกฎหมายได้ ถ้าหากว่าถ้อยคำของกฎหมายชัดแจ้งอยู่แล้ว จะไม่สามารถตีความเป็นอย่างอื่นไปได้ (หยุด แสงอุทัย, 2556: 47)

การตีความกฎหมายอาญา : ระบบจารีตประเพณี (Common Law System)

กฎหมายในระบบจารีตประเพณี (Common Law System) มีแหล่งกำเนิดและวิวัฒนาการแรกเริ่มในประเทศอังกฤษ แรกเริ่มเดิมที การตัดสินคดีได้กระทำในระดับท้องถิ่นโดยไม่ทราบว่าท้องถิ่นอื่นมีการตัดสินคดีอย่างไร สิทธิและหน้าที่ของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับสถานะของบุคคลในแต่ละท้องถิ่นว่ามีมากน้อยเพียงใด ต่อมาพระมหากษัตริย์ได้พยายามรวบรวมอำนาจ ในฐานะเป็นผู้พิพากษาสูงสุด และเป็นที่มาแห่งความยุติธรรม จึงได้จัดตั้งศาลของพระองค์ขึ้นเองโดยส่งผู้พิพากษาไปตัดสินคดีทั่วราชอาณาจักร พร้อมกับวางรากฐานความเป็นลักษณะรูปแบบเดียวของกฎหมายเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไป

ซึ่งเป็นสามัญ (Common) ทั่วราชอาณาจักร จึงเรียกกฎหมายนี้ว่า Common Law (หยุด แสงอุทัย, 2545: 9 - 10) ต่อมาระบบกฎหมายดังกล่าว ได้พัฒนาขึ้นโดยให้รัฐสภามีอำนาจตรากฎหมายขึ้น ส่งผลให้กฎหมายมีที่มาได้สองทาง คือ ประการแรก กฎหมายที่เกิดจากคำตัดสินของผู้พิพากษาศาลสูง Case Law หมายความว่า หลักกฎหมายที่มาจากคำชี้ขาดของศาลสูงซึ่งเป็นการวางบรรทัดฐานเกิดเป็นหลักกฎหมาย อันทำให้เมื่อเกิดข้อพิพาทที่มีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกันเกิดขึ้น ศาลก็จะใช้หลักกฎหมายที่ได้เคยตัดสินวางบรรทัดฐานไว้ในคดีก่อน ๆ นั้นมาบังคับใช้ และประการต่อมา คือ กฎหมายที่ตราขึ้นโดยรัฐสภา เป็นการถ่วงดุลตัดทอนขอบเขตของระบบตัดสินของผู้พิพากษา เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทำให้ศาลจำต้องใช้กฎหมายที่รัฐสภาออกด้วยกระบวนการดังกล่าว ส่งผลเป็นว่า เมื่อมีการออกกฎหมายโดยรัฐสภา จึงมีกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ออกโดยรัฐสภา (Act ofparliament หรือ Statue) เพื่อเสริมหลักกฎหมายที่เกิดจากคำตัดสินของผู้พิพากษาศาลสูง (อักขราทร จุฬารัตน, 2553: 16)

ที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่า ประเทศอังกฤษมีระบบศาลยุติธรรมที่มีอำนาจตีความกฎหมาย และพิจารณาตัดสินคดีได้ทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นคดีอาญา แพ่ง หรือปกครอง การตีความกฎหมายของศาลนั้นขึ้นอยู่กับระบบศาลเป็นสำคัญ ศาลในประเทศอังกฤษจึงเป็นระบบศาลเดี่ยว (Unité de jurisdiction) ส่วนการใช้และการตีความกฎหมายของศาล ตามหลักสากลแบ่งเป็นสองระบบคือ 1) ระบบศาลเดี่ยว มีศาลยุติธรรมมีอำนาจตีความกฎหมายตัดสินทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นคดีอาญา แพ่ง ปกครอง โดยมีประเทศอังกฤษเป็นประเทศต้นแบบ 2) ระบบศาลคู่ เป็นระบบศาลที่ให้อำนาจตัดสินคดีมากกว่าหนึ่งศาล นอกจากจะมีศาลยุติธรรมที่มีอำนาจตัดสินคดีทั่วไป ยังมีศาลปกครองที่พิจารณาคดีปกครองโดยเฉพาะ มีประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศต้นแบบ (เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, 2556: 330 - 332)

ระบบศาลได้สะท้อนให้เห็นถึงการตีความกฎหมาย การที่ประเทศอังกฤษมีระบบศาลยุติธรรมเพียงศาลเดียว ทำให้ในการตัดสินคดีอาญา ผู้พิพากษาศาลสูงจะนำคดีที่เกิดขึ้นจริง และได้ตัดสินคดีสิ้นสุดลงแล้ว มาอ้างอิงในเรื่องของการตีความในคดีที่มีข้อเท็จจริงเช่นเดียวกันสืบเนื่องในคดีต่อ ๆ มา นอกจากนั้น ประเทศอังกฤษได้นำกฎหมายที่ตราขึ้นโดยรัฐสภาที่เป็นลายลักษณ์อักษรมาตีความเพื่ออุดช่องว่างหลัก

กฎหมาย Common Law อันเป็นที่ทราบทั่วไปว่ามี 3 หลัก คือ 1) หลักการตีความถ้อยคำตามตัวอักษร (Literal Rule) 2) หลักการตีความโดยเล็งผลเลิศ (Golden Rule) 3) หลักการตีความโดยอาศัยเหตุที่มีการแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่ก่อนออกกฎหมายลายลักษณ์อักษรฉบับนั้นเป็นเครื่องมือช่วยตีความ (Mischief Rule) (สิทธิกร ศักดิ์แสง, 2556: 5) หลักการตีความทั้งสามประการดังกล่าว แตกต่างกัน และไม่เป็นการแน่นอนว่าศาลจะใช้หลักใดในการตีความ บางเรื่องศาลใช้หลักใดหลักหนึ่งในสามประการนี้ แต่ในบางคดีศาลใช้หลักการตีความทั้งสามประการร่วมกัน (วิสิฐ ญาณภิรัต, 2557: 60) หลักการตีความทั้ง 3 ประการ มีรายละเอียด ดังนี้

1) หลักการตีความถ้อยคำตามตัวอักษร (Literal Rule) ศาลมีหน้าที่ตีความกฎหมายลายลักษณ์อักษร ด้วยการค้นหาเจตนารมณ์จากความหมายธรรมดาแห่งถ้อยคำที่ใช้ในกฎหมายลายลักษณ์อักษรนั้นเอง หากปรากฏว่าถ้อยคำที่ค้นหามีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมาย หลักการตีความประการนี้ ย่อมไม่นำไปใช้บังคับ กระนั้นก็ตาม หากปรากฏว่า การตีความถ้อยคำตามตัวอักษรมีความหมายเดียว แต่ก็ไม่น่าจะเป็นเช่นนั้นได้ ก็จำต้องใช้ความหมายที่ไม่น่าจะเป็นเช่นนั้น เพราะข้อสันนิษฐานตามหลักการตีความประการนี้ รัฐสภามุ่งประสงค์จะใช้ถ้อยคำให้มีความหมายตามธรรมดาของถ้อยคำที่ปรากฏนั้น

2) หลักการตีความโดยเล็งผลเลิศ (Golden Rule) หลักการตีความดังกล่าวนี้มีสาระสำคัญว่า ถ้อยคำตามตัวอักษร (Literal Rule) จะต้องตีความไปในทางที่จะละเว้นไม่ให้เกิดผลอันไม่พึงปรารถนา ในกรณีที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรนั้นอาจแปลความหมายไปได้เป็นสองนัย หรือมากกว่านั้น ศาลย่อมจะตีความไปในทางที่มีความหมายอันสมควร และมิใช่ไปในทางที่ไม่สมควรจะเป็นหรือบังเกิดผลประหลาด ลำดับถัดมาในกรณีถ้อยคำในกฎหมายลายลักษณ์อักษรนั้น มีความหมายตามตัวอักษรชัดแจ้ง แต่การตีความตามตัวอักษรนั้นทำให้เกิดผลประหลาดหรือขัดแย้งต่อสามัญสำนึก หรือเกิดความอยุติธรรมขึ้น ศาลก็ต้องพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายเป็นสำคัญ (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2553: 8) ดั่งมีอยู่หลักหนึ่งว่า “ไม่มีผู้ใดที่พึงได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดของตนเอง” เช่น กรณีคดี Re Sigsworth (1935) ในคดีนี้บุตรฆ่ามารดาของตนเอง เพื่อหวังมรดกของมารดาในฐานะที่ตนเป็นทายาทโดยธรรม กฎหมายที่ให้บุตรผู้สืบสันดาน

เป็นทายาทโดยธรรมนี้ คือ พระราชบัญญัติการสืบมรดก ค.ศ. 1925 (The Administration of Estates Act, 1925) กฎหมายฉบับดังกล่าว ถือว่าผู้ใดก็ตามที่เป็นผู้สืบสันดานของเจ้ามรดกแล้ว ย่อมมีสิทธิได้รับมรดกของเจ้ามรดกโดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ แต่ปรากฏว่าศาลสหราชอาณาจักรได้ตัดสินว่าจำเลยซึ่งเป็นผู้สืบสันดานฆ่าบุพการีของตนผู้ซึ่งเป็นเจ้ามรดกไม่มีสิทธิได้รับมรดกของเจ้ามรดกนั้น จะเห็นได้ว่าถ้าหากศาลจะถือตามตัวอักษรในกฎหมายฉบับนี้ก็จะขัดกับหลักกฎหมายทั่วไปว่า “ไม่มีผู้ใดที่พึงได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดของตนเอง” (วิสิฐ ญาณภิรัต, 2557: 61)

3) หลักการตีความโดยอาศัยเหตุที่มีการแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่ก่อนออกกฎหมายลายลักษณ์อักษรฉบับนั้น เป็นเครื่องมือช่วยตีความ (Mischief Rule) อันเป็นหลักที่มีมาก่อน หลักการตีความโดยเล็งผลเลิศ (Golden Rule) เป็นหลักที่เปิดโอกาสให้ศาลได้พิจารณา หลักนี้บัญญัติจากกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่รัฐสภาตราขึ้น การใช้หลักการตีความดังกล่าวจะกระทำได้ต่อเมื่อ ไม่อาจนำหลักกฎหมายที่เกิดจากระบบจารีตประเพณี (Common Law System) มาบังคับแก่กรณีที่เกิดขึ้นได้ (สิทธิกร ศักดิ์แสง, 2556: 7) ในคดี Heydon’s Case (1584) 3 CoRep. 7 A. ได้อธิบายไว้ว่ามีข้อพิจารณาที่สำคัญ 4 ประการด้วยกัน คือ 1) ก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติฉบับนั้นใช้บังคับ Common Law มีอยู่ประการใด 2) มีข้อบกพร่องประการใดที่ Common Law มิได้ให้ช่องทางแก้ไขไว้ 3) รัฐสภาได้ให้ช่องทางแก้ไขข้อบกพร่องนั้นไว้ประการใด และ 4) เหตุผลแห่งการแก้ไขข้อบกพร่องนั้นมีประการใด

ตัวอย่างการตีความของศาลสหราชอาณาจักร กับคำว่า “A Single Woman” ตามพระราชบัญญัติ ธิแอฟฟิลเอชั่น โพรซีดดิ้ง แอคท์ ค.ศ. 1957 (The Affiliation Proceedings Act, 1957) เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการให้บิดารับรองเด็กเป็นบุตร ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ศัพท์คำว่า A Single Woman แปลว่า หญิงโสด แต่ความหมายตามกฎหมายฉบับนี้ ไม่ได้มีความหมายเฉพาะ หญิงโสด เพียงแต่ประการเดียวเท่านั้น เพราะศาลได้ตีความให้หมายรวมถึง หญิงที่มิได้ทำการสมรสด้วย และอีกประการหนึ่งให้หมายรวมถึง หญิงที่ทำการสมรสแล้ว แต่ไปมีบุตรด้วยกันกับชายชู้ โดยที่หญิงนั้นไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรที่เกิดกับชายชู้ได้ด้วย หญิงที่กล่าวมานี้จึงอยู่ในความหมายของคำว่า

A Single Woman ซึ่งเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายที่มิได้มีบทบัญญัติไว้โดยตรง เช่น คดี Kruhlak V. Kruhlak (1958) 2 Q.B. 32 ที่ศาลจำเป็นต้องตีความคำว่า A Single Wowan ว่าเป็นหญิงตามกรณีที่ได้กล่าวมาแล้วด้วย (วิสิฐ ญาณภิรัต, 2557: 62)

อย่างไรก็ตาม การตีความกฎหมายที่ตราขึ้นโดยรัฐสภาของศาล ในสมัยดั้งเดิมและต่อมาก่อนถึงปัจจุบันจึงค่อนข้างตีความโดยเคร่งครัด ปัจจุบันประเทศอังกฤษเองต้องเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่กับระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) เพราะประเทศอังกฤษต้องเข้ามาอยู่ในสหภาพยุโรป (European Union: EU) ซึ่งจำต้องมีกระบวนการด้านกฎหมายให้สอดคล้องกับประเทศต่าง ๆ ในยุโรปที่อยู่ในระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) ทำให้หลักการตีความกฎหมายระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศในกลุ่มระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) ในปัจจุบันนี้ คงจะไม่ต่างกันมากอีกต่อไป (อักขราทร จุฬารัตน, 2553: 21 - 22)

หลักกฎหมายอาญากับความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 บัญญัติว่า “ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ” จากถ้อยคำในมาตรานี้ จึงต้องแยกถ้อยคำอันเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนนำมาสู่การวิเคราะห์กระบวนการตีความ เพื่อให้เห็นกระจ่างชัด ว่าคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีนี้ นำแนวคิดพื้นฐานมาจากระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) หรือระบบจารีตประเพณี (Common Law System) มาปรับใช้หรือไม่อย่างไร ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 มีองค์ประกอบ พอที่จะแยกคำบัญญัติได้ตามตัวอักษร ดังนี้

1) คำว่า “ดูหมิ่น” หมายความว่า ดูถูกเหยียดหยาม ทำให้อับอาย เสียหาย สบประมาทหรือด่า การดูหมิ่นอาจกระทำด้วยวาจาหรือกิริยาอย่างอื่น เช่น ยกเท้าให้ เปลือยกาย ให้ของลับ (จิตติ ติงศภัทิย์, 2553: 1237) ดังตัวอย่าง นายหนึ่งเอามือลูบศีรษะนายสองเล่น ดังนี้ เป็นการดูหมิ่นด้วยการกระทำทางกาย ในประเทศเยอรมันการใช้นิ้วชี้ที่ขมับตนเอง สื่อไปถึงผู้อื่นเป็นการแสดงให้ผู้อื่นนั้นทราบว่า เขาเป็นคนโง่ดักดาน กล่าวคือ

เท่ากับเป็นการด่าเขาว่าเขาเป็นคนโง่ดักดาน กรณีนี้เป็นการดูหมิ่นด้วยการกระทำทางกาย (คณิต ณ นคร, 2553: 195) นอกจากนี้หากต่างฝ่ายต่างด่ากัน ไม่เป็นดูหมิ่น[10] เพราะกฎหมายประสงค์จะลงโทษผู้ที่ดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งทำแต่ฝ่ายเดียว โดยผู้ถูกดูหมิ่นนั้นมิได้กล่าวถ้อยคำดูหมิ่นตอบโต้ด้วย เมื่อต่างฝ่ายต่างด่าตอบโต้กัน จึงไม่เป็นความผิด[11] เพราะต่างก็ลดคุณค่าของตนเองไปแล้ว (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2557: 415)

2) คำว่า “ซึ่งหน้า” ตามมาตรานี้ หมายความว่า เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นต่อหน้าหรือจงใจให้ผู้ถูกดูหมิ่นรู้ได้ (นภดล พลกูล, 2557: 220) และการดูหมิ่นซึ่งหน้าไม่ได้หมายความว่า จะต้องทำต่อหน้าเท่านั้น แต่รวมถึงการกระทำแก่คนที่อยู่ใกล้ ๆ ให้รับรู้ได้ เช่น ด่าไล่หลัง[12] หรืออยู่บ้านติดกันก็ใช้คำหยาบคายด่าให้เขาได้ยิน ก็เป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้าได้ แต่ถ้าด่าในขณะที่เขาไม่อยู่ในที่เกิดเหตุ ไม่ใช่กล่าวซึ่งหน้า ไม่ผิดมาตรานี้[13]

ประเด็นสำคัญ ที่พึงยกขึ้นเป็นกรณีประกอบร่วมกับการพินิจพิจารณาแห่งองค์ประกอบมาตรานี้ว่า เป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้าหรือไม่นั้น มีนักกฎหมายให้ความเห็นว่า การด่ากันโดยห่างระยะทาง เช่น โทรศัพท์ด่ากันหรือเขียนจดหมายด่ากันไม่ใช่การกระทำซึ่งหน้า ไม่ผิดตามมาตรานี้ (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2557: 414) มีข้อสังเกตว่า การส่งข้อความดูหมิ่นกันทางโซเชียลมีเดีย (Social Media) ซึ่งผู้รับข้อความสามารถรู้ข้อความได้ในทันทีทันใด แต่ผู้ส่งไม่ได้อยู่ต่อหน้าในขณะนั้น จะถือเป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้าตามบทบัญญัติมาตรานี้หรือไม่ เรื่องที่กล่าวอ้างนี้ จิตติ ติงศภัทิย์ และทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ มีความเห็นไปในทำนองเดียวกัน โดยเทียบเคียงกับการดูหมิ่นทางโทรศัพท์ว่า หากการดูหมิ่นนั้นไม่อยู่ในลักษณะ “ต่อหน้าต่อตา” แล้วก็จะถือเป็นการกระทำซึ่งหน้าไม่ได้ ดังนั้นการส่งข้อความดูหมิ่นทางโซเชียลมีเดีย (Social Media) จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้า (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2551: 638 อ้างถึงใน นภดล พลกูล, 2557: 220) ประเด็นนี้พอที่จะนำมาศึกษาเทียบเคียงกับคดีหนึ่ง เรื่องมีอยู่ว่า ผู้กระทำความผิดได้ถ่ายรูปบุคคล

[10]คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 676 / 2521
[11]คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1420 / 2534
[12]คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 856 - 857 / 2502
[13]คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 256 / 2509

ในบริเวณศาล ประกอบข้อความเท็จของตนว่าศาลเรียกเงิน และนำเรื่องดังกล่าวไปโพสต์ (Post) ทางโซเชียลมีเดีย (Social Media) ในรูปแบบของเฟซบุ๊ก (Facebook) ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการสื่อสังคม ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายเว็บไซต์หนึ่ง โดยใช้คอมพิวเตอร์ที่บ้าน มีข้อความที่ไม่เป็นความจริงกล่าวหาว่าศาลดำเนินคดีไม่เป็นธรรม ศาลฎีกาตัดสินคดีนี้ว่า เป็นการประพฤติตนไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล มีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล[14] มุมมองของผู้เขียนเห็นว่า การกระทำ ดังกล่าว เป็นการใส่ความทำให้ผู้ถูกใส่ความเกิดความเสียหายกลายเป็นดูหมิ่นแล้ว แต่การดูหมิ่นนั้นเป็นข้อความที่ปรากฏใน เฟซบุ๊ก (Facebook) ซึ่งเป็นเครื่องมือสื่อสารที่เผยแพร่ข้อความไปยังหมู่ชนทั้งหลายได้รับรู้อย่างรวดเร็วกว้างขวาง มิใช่เป็นข้อความที่รับรู้ได้เพียงเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น จึงถือได้ว่าเป็นการดูหมิ่นผู้อื่นด้วยการโฆษณา อันเป็นฐานความผิดอยู่ในมาตรา 393 เช่นเดียวกัน

3) คำว่า “โฆษณา” หมายความว่า เป็นการทำให้ข้อความดูหมิ่นนั้นทราบถึงผู้อื่นด้วย นอกจากตัวผู้ถูกดูหมิ่นเอง หรือเป็นการทำให้ข้อความดูหมิ่นนั้น กระจายออกไปสู่การรับรู้ในวงกว้าง เช่น การเขียนคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ เป็นต้น (นภดล พลกูล, 2557: 221)

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ (2557: 415) กล่าวถึงคำ “โฆษณา” ว่าหมายถึงการทำให้แพร่หลายออกไป โดยไม่จำต้องทำซึ่งหน้าก็ได้ เช่น อาจประกาศข้อความในที่สาธารณะ หรือด่าเขาต่อหน้าคนอื่น ๆ ที่มุงดูเหตุการณ์อยู่ หรือผ่านทางหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น ในกรณีที่การป่าวร้องนั้นเป็นการป่าวร้องต่อหน้าผู้ถูกดูหมิ่นด้วย การกระทำนั้นก็จะเป็นทั้งการดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าและการดูหมิ่นผู้อื่นด้วยการโฆษณา (คณิต ณ นคร, 2553: 196) การกระทำนี้ต้องมีเจตนาดูถูกเหยียดหยาม หากเป็นการพูดคุยกันตามประสาคนสนิทชิดชอบกันไม่ผิดมาตรานี้ หรือการใช้คำว่า กู มึง ไม่ถึงกับเป็นการดูหมิ่น[15]

---

[14]คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 635 / 2559 ตัดสินเป็นความผิดตามประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 31 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำการอย่างใด ๆ ดังกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่ากระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาล” กล่าวในอนุมาตรา (1) ความว่า “ขัดขืนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของศาลตามมาตราก่อนว่าด้วยการรักษาความเรียบร้อยในบริเวณศาล”

[15]คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7572 / 2542

ความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ที่กล่าวมาแล้วนี้ มีความผิดเพียงลหุโทษ[16] ซึ่งแต่เดิมหลายคนอาจจะมองว่าเป็นเพียงโทษเล็กน้อย แต่หลังจากประมวลกฎหมายอาญาได้รับการแก้ไขใน พ.ศ. 2558 ทำให้อัตราโทษปรับสูงขึ้นกว่าเดิม ประการสำคัญลหุโทษนี้ เป็นความผิดที่ไม่อาจยอมความได้ มีเจตนาเพื่อการป้องกันมิให้ผู้ใดมองข้ามไปได้ว่าเป็นเพียงโทษที่ไม่ร้ายแรงที่ต้องเข้าแล้วมีโทษปรับเพียงเล็กน้อย และคดีคงเลิกกันได้ที่ชั้นพนักงานสอบสวน แท้ที่จริงแล้วโทษดังกล่าวจะต้องเข้าสู่กระบวนการตัดสินโดยผู้พิพากษา ทำให้เกิดความยุ่งยากจากการดำเนินชีวิตโดยปรกติต่อผู้กระทำความผิดได้อย่างพอควร

วิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกา : การตีความกฎหมายอาญาคดีดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าโดยการใช้โทรศัพท์

การวินิจฉัยคดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557 ทั้งสองคดีนี้ เกิดจากความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าโดยการใช้โทรศัพท์เช่นเดียวกัน แต่มีคำวินิจฉัยเห็นเป็นตรงกันข้าม เป็นที่น่าสนใจ จึงนำมาศึกษาเปรียบเทียบถึงการตีความกฎหมายอาญาจากคดีทั้งสองว่า มีแนวคิดจากระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) หรือระบบจารีตประเพณี (Common Law System) หรือไม่อย่างไร และท้ายที่สุดจะวิเคราะห์เปรียบเทียบคำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองฉบับว่า มีความเห็นแตกต่างในการวินิจฉัยคดีอย่างไร

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556

เนื้อความตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556 ฉบับนี้ เป็นกรณีที่ผู้ลงมือก่อเหตุได้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด่าทอผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้รับสายเรียกเข้ารวมหลายครั้ง จนกระทั่งเกิดการฟ้องร้องเป็นคดีขึ้นสู่ศาล และท้ายที่สุดการต่อสู้ในคดีดังกล่าวได้รับการตัดสินจากศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ดังต่อไปนี้

[16]อันหมายถึง โทษเบา โทษไม่ร้ายแรง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554: 1039)

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า จากการที่จำเลยกล่าววาจาโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่โจทก์เป็นผู้รับสายเรียกเข้าว่า “ไอ้เหี้ย ไอ้สัตว์ มึงเป็นชู้กับเมียกู ชาวบ้านรู้กันทั่ว มึงข่มขืนเมียกู” ในวันเวลาต่อมาจำเลยได้กล่าววาจาโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่โจทก์เป็นผู้รับสายเรียกเข้าอีกคำรบว่า “มึงไอ้ตำรวจหัวควย ไอ้สัตว์ มึงเป็นถึงรองผู้กำกับ ไอ้หน้าตัวเมีย มึงไม่มีปัญญาหาผู้หญิงมาเอาหรือ ถึงได้มาแย่งเมียชาวบ้าน” ครั้นวันเวลาต่อมาอีก จำเลยกล่าววาจาโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่โจทก์เป็นผู้รับสายเรียกเข้าอีกหนว่า “ไอ้สัตว์ ไอ้เหี้ย ไอ้ควย มึงรวยนักหรือ จะมาเลี้ยงดูเมียกู มึงโกงชาวบ้าน มึงคอร์รัปชั่น มึงทุจริต ขูดรีดประชาชนเอามาเลี้ยงดูผู้หญิง มึงเป็นชู้กับเมียกู” และในคราวสุดท้ายของวันเวลาต่อมาจำเลยกล่าววาจาโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่โจทก์เป็นผู้รับสายเรียกเข้าอีกครั้งว่า “ไอ้ห่า ไอ้เฒ่ามึงเป็นชู้กับเมียกู สัตว์ยังมีฤดูเอากัน หมายังเอากันเดือนสิบสอง มึงไอ้เฒ่าตัณหากลับ มึงเอาไม่เลือกเวลา มึงเลวกว่าสัตว์” อันเป็นการดูหมิ่น ดูถูก เหยียดหยามผู้เสียหายซึ่งหน้า

การที่จำเลยกล่าววาจาโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่โจทก์เป็นผู้รับสายเรียกเข้าดังที่กล่าวมานี้ ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา 393 ฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า ต่อมาจำเลยไม่พึงพอใจในคำพิพากษาของศาลชั้นต้น จำเลยจึงอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ภาค 2 ต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องโจทก์ในข้อหาความผิดซึ่งหน้า ส่งผลให้จำเลยพ้นผิด เมื่อผลการต่อสู้คดีปรากฏเป็นเช่นนี้ โจทก์จึงนำคดีขึ้นสู่ศาลฎีกา หลังจากศาลฎีกาพิเคราะห์คดีดังกล่าวแล้ว เชื่อว่าจำเลยได้ดูหมิ่นโจทก์ซึ่งหน้าโดยการโทรศัพท์ดังคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้น ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 ยกฟ้องของโจทก์ในข้อหาดังกล่าวนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์และโจทก์ร่วมฟังขึ้น พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า

การต่อสู้คดีระหว่างโจทก์และจำเลยในคดีนี้ ทำให้เห็นได้ว่าคำวินิจฉัยของศาลแต่ละชั้นอาจจะมีความเห็นที่ไม่ตรงกัน ดังนั้น เพื่ออาศัยความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง กฎหมายจึงกำหนดให้โจทก์หรือจำเลยที่ไม่พอใจในคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์

ต่อศาลอุทธรณ์ได้ในชั้นต่อไป[17] และถ้าหากโจทก์หรือจำเลยไม่พอใจในคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ก็สามารถยื่นฎีกาต่อศาลฎีกาได้เป็นชั้นสุดท้าย เว้นแต่จะถูกห้ามตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด[18]

การตีความกฎหมายอาญา : คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556

จากการวินิจฉัยคดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556 ที่กล่าวมาแล้ว พิพากษาว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า จึงต้องรับโทษตามกฎหมาย ถ้ามองในแง่ของการตีความตามกฎหมายอาญาในระบบจารีตประเพณี (Common Law System) จะเห็นได้ว่าการวินิจฉัยของศาลฎีกาในคดีนี้ เป็นการอาศัยหลักการตีความโดยเล็งผลเลิศ (Golden Rule) มีสาระสำคัญอยู่ที่ว่า ถ้อยคำตามตัวอักษร (Literal Rule) จะต้องตีความไปในทางที่ละเว้นไม่ให้เกิดผลอันไม่พึงปรารถนา ในกรณีกฎหมายลายลักษณ์อักษรนั้น อาจแปลความหมายได้เป็นสองนัย หรือมากกว่านั้น ศาลย่อมจะตีความไปในทางที่มีความหมายอันสมควร และมิใช่ไปในทางที่ไม่สมควรจะเป็นหรือบังเกิดผลประหลาด ลำดับถัดมาในกรณีถ้อยคำในกฎหมายลายลักษณ์อักษรนั้น มีความหมายตามตัวอักษรชัดแจ้ง แต่การตีความตามตัวอักษร ทำให้เกิดผลประหลาด หรือขัดแย้งต่อสามัญสำนึก หรือเกิดความอยุติธรรมขึ้น ศาลก็ต้องพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายเป็นสำคัญ

การตีความกฎหมายอาญาในระบบจารีตประเพณี (Common Law System) ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556 เมื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์แล้ว ปรากฏว่า คำว่าดูหมิ่นซึ่งหน้า อาจตีความได้เป็นสองนัย คือ นัยแรกเป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้าด้วยวิธี “ต่อหน้าต่อตา” หมายถึง การกล่าววาจาอันเป็นการดูหมิ่น ดูถูก เหยียดหยามผู้อื่นในระยะใกล้ที่สามารถมองเห็นและรับฟังเสียงได้อย่างชัดเจน และนัยที่สอง “การใช้

[17]ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 บัญญัติว่า “คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ เว้นแต่จะถูกห้ามอุทธรณ์โดยประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น”

[18]เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ มาตรา 193 ทวิ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีซึ่งอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่...”

โทรศัพท์" ก็สามารถตีความเป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้าได้เช่นกัน เหตุเพราะว่า การใช้วาจาอันเป็นการดูหมิ่น ดูถูก เหยียดหยามผู้อื่นโดยการใช้โทรศัพท์นั้น ถึงแม้ว่าการดูหมิ่นนั้นจะอยู่ห่างไกลกันโดยระยะทางก็ตาม แต่ทว่าบุคคลผู้รับสายย่อมรับรู้ถึงการถูกดูหมิ่นได้ในทันที เป็นการดูหมิ่นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และละเมิดเกียรติผู้อื่นอย่างยิ่ง ย่อมทำให้ผู้รับสายเรียกเข้าได้รับความเสียหายกลายเป็นความผิดสำเร็จแล้ว ดังนั้น การตีความตามกฎหมายอาญาในระบบจารีตประเพณี (Common Law System) ที่เป็นไปได้สองนัย และการตีความดังกล่าวทั้งสองนัยล้วนแต่มีความหมายอันสมควร ไม่ก่อให้บังเกิดผลประหลาดหรือขัดแย้งต่อสามัญสำนึกของบุคคลทั่วไปแม้แต่ประการใด อีกทั้งเกิดเป็นความยุติธรรมแก่ผู้เสียหายได้อย่างแท้จริง จึงรวมความได้ว่าการดูหมิ่นด้วยวิธี "ต่อหน้าต่อตา" และการดูหมิ่นโดย "การใช้โทรศัพท์" ก็เป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้าได้ทั้งสองกรณี ฉะนั้น เมื่อคำว่า ดูหมิ่นซึ่งหน้า มีความหมายเป็นไปได้สองนัย ศาลย่อมจะตีความไปในทางที่มีความหมายอันสมควร เพื่อยับยั้งการก่อให้เกิดปัญหาในสังคม ป้องกันการเกิดเรื่องเสื่อมทรามที่กระทบต่อวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย ทั้งยังผิดหลักเบญจศีลข้อมุสาวาท และเป็นการป้องปรามผู้ประพฤติชั่วด้วยวาจามิให้ย่ามใจด่าทอใคร ๆ ได้ตามใจชอบอีก ดังนั้น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556 จึงสรุปได้ว่า เป็นคำตัดสินที่อาศัยหลักการตีความกฎหมายอาญาในระบบจารีตประเพณี (Common Law System) มาเป็นบรรทัดฐาน โดยการอาศัยหลักการตีความโดยเล็งผลเลิศ ดังที่กล่าวมาแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557

ที่มาแห่งความผิด ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557 ฉบับนี้ มีลักษณะเช่นเดียวกันกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556 กล่าวคือ ผู้ลงมือก่อเหตุได้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ด่าทอผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้รับสายเรียกเข้า ทำให้เกิดการฟ้องร้องเป็นคดีขึ้นสู่ศาล และท้ายที่สุดการต่อสู้ในคดีดังกล่าวได้รับการตัดสินจากศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา ดังต่อไปนี้

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393 ฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า คดีนี้โจทก์นำสืบว่า จำเลยโทรศัพท์ไปหาผู้เสียหาย ด่าว่า และทวงเอกสารจากผู้เสียหาย ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายอยู่ที่สถานีบริการขนส่ง (บขส.) ตำบลท้ายช้าง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา ส่วนจำเลยอยู่ที่ส่วนบริหารจัดการทรัพยากร

ป่าชายเลนที่ 2 ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นสถานที่ห่างไกลกันคนละอำเภอ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ให้จำคุก 1 เดือน และปรับ 1,000 บาท โทษจำคุกให้รอไว้ 2 ปี ทำให้จำเลยไม่พอใจในคำพิพากษาดังกล่าวของศาลชั้นต้น ต่อมาจำเลยได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภาค 8 เมื่อศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วจึงพิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ส่งผลให้จำเลยไม่ต้องรับโทษ ทำให้โจทก์ไม่พอใจในคำพิพากษาจึงยื่นฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ในเบื้องต้นว่า ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายและจำเลยทำงานที่สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 18 (บางวัน พังงา) ผู้เสียหายเป็นลูกจ้างตำแหน่งเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ส่วนจำเลยเป็นเจ้าพนักงานป่าไม้ 5 ทำหน้าที่ผู้ช่วยหัวหน้าสถานี ในวันเวลา และสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยโทรศัพท์ไปหาผู้เสียหายเพื่อทวงถามเอกสารจากผู้เสียหาย

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือไม่ เห็นว่า โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 แต่ในทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า จำเลยโทรศัพท์ไปหาผู้เสียหาย ด่าว่า และทวงเอกสารจากผู้เสียหาย ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายอยู่ที่สถานีบริการขนส่ง (บขส.) ตำบลท้ายช้าง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา จำเลยอยู่ที่ส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2 ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นสถานที่ห่างไกลกันคนละอำเภอ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 นั้น องค์ประกอบความผิดมีอยู่ว่า การกล่าวดูหมิ่นผู้อื่นด้วยวาจานั้น ผู้กระทำต้องกล่าวซึ่งหน้าผู้เสียหาย เพราะบทบัญญัติมาตรานี้มีเจตนารมณ์ป้องกันเหตุร้ายที่อาจเข้าถึงตัวกันทันทีที่มีการกล่าวดูหมิ่น ดังนั้น ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษายกฟ้อง ศาลฎีกาเห็นด้วยในผลฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ทำให้การกระทำของจำเลยที่กระทำลงโดยการใช้โทรศัพท์ด่าว่าผู้เสียหาย ไม่มีความผิด ไม่ต้องรับโทษ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557 ที่กล่าวมานี้ เมื่อพิเคราะห์แล้ว จึงสรุปได้ว่า เหตุที่ศาลฎีกามีความเห็นพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ กล่าวคือ ศาลฎีกาเห็นว่า การที่จะลงโทษจำเลยได้นั้น จะต้องพิจารณาให้เป็นไปตามองค์ประกอบของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 หมายถึงว่า ถ้าเป็นการด่าทอด้วยวาจานั้น ผู้ก่อเหตุจะต้องกล่าว

ต่อหน้าต่อตาผู้เสียหายเท่านั้น เพราะว่ามาตราดังกล่าวนี้ ได้บัญญัติขึ้นมาเพื่อเป็นการป้องกันเหตุร้ายที่อาจเข้าถึงตัวกันได้ในทันทีทันใดในขณะที่มีการเกิดกล่าววาจาดูหมิ่น ดังนั้น การด่าทอผู้อื่นโดยการใช้โทรศัพท์ ซึ่งเป็นการกระทำที่อยู่ในระยะไกลกันและไม่สามารถเข้ามาทำอันตรายแก่กันได้ จึงไม่มีความผิดตามมาตรานี้

การตีความกฎหมายอาญา : คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557

จากการวินิจฉัยคดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557 ที่กล่าวมาแล้ว พิพากษาว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า จึงไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย ถ้ามองในแง่ของการตีความตามกฎหมายอาญาในระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาและนำมากล่าวไว้ในช่วงต้นของบทความที่ผ่านมาแล้วนั้น จึงขอหยิบยกมาเอ่ยอ้างต่อไปในเบื้องหน้าว่า หลักการตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมายหรือการตีความตามเจตนารมณ์ (Spirit) ของกฎหมาย จะตีความตามตัวอักษรเพียงแต่ประการเดียวย่อมไม่ได้ เพราะในบางกรณี อาจจะทำให้ผู้ตีความไม่สามารถเข้าใจในความหมายของกฎหมายนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง ถ่องแท้ ดังนั้น การศึกษาเพื่อหยั่งทราบถึงความมุ่งหมายของกฎหมาย หรือเจตนารมณ์ของกฎหมายย่อมเป็นอีกหลักเกณฑ์หนึ่งที่มีความสำคัญยิ่ง นักกฎหมายจึงควรศึกษาถึงบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ ว่า ผู้บัญญัติกฎหมาย มีความประสงค์อย่างไร เมื่อทราบเจตนาของกฎหมายแล้ว ย่อมสามารถทราบความหมายของถ้อยคำในตัวบทกฎหมายได้ แต่ถ้าหากว่าถ้อยคำของกฎหมายนั้นชัดแจ้งอยู่แล้ว ก็ไม่สามารถตีความเป็นอย่างอื่นไปได้ (หยุด แสงอุทัย, 2556: 47)

หลักการตีความตามกฎหมายอาญาในระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) ที่กล่าวมานี้ เมื่อนำมาวิเคราะห์กับข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557 ในกรณีการใช้โทรศัพท์ดูหมิ่นผู้อื่น ศาลฎีกาเห็นว่าการตีความตามเจตนารมณ์ (Spirit) เป็นเรื่องสำคัญลำดับแรก ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายอาญา ในมาตรา 393 ที่บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ” ที่มีความมุ่งมั่นเพื่อป้องกันการก่อเหตุร้ายจากคู่กรณีทั้งสองฝ่ายที่อาจเข้าถึงตัวกันทันทีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกล่าววาจาดูหมิ่น เมื่อข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 /

2557 ปรากฏว่า คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งใช้โทรศัพท์ดูหมิ่นอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งอยู่ระยะที่ห่างไกลกัน ย่อมไม่สามารถเข้าถึงตัวและทำร้ายกันได้ในทันทีทันใดที่มีการกล่าวคำดูหมิ่น เหตุร้ายย่อมไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยแน่แท้ ดังนั้น การกล่าวคำดูหมิ่นในลักษณะเช่นนี้ ไม่ได้อยู่ในการคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 จึงไม่เป็นความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ดังนั้น การตีความตามคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับดังกล่าวเป็นการตีความที่เพ่งเล็งถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายเป็นที่ตั้ง ถึงแม้ว่าผู้ก่อเหตุจะใช้วาจา ด่าทอ เป็นการดูหมิ่น อย่างไรก็ตาม แต่ถือว่าการกระทำยังไม่ครบองค์ประกอบความผิดตามที่กฎหมายมาตรา 393 บัญญัติเอาไว้ เนื่องจากขาดองค์ประกอบคำว่า “ซึ่งหน้า” ซึ่งศาลฎีกาในคดีนี้มองว่าคำว่า “ซึ่งหน้า” จะเกิดขึ้นได้เพียง “ต่อหน้าต่อตา” เพียงประการเดียวเท่านั้น ส่วนการดูหมิ่นโดย “การใช้โทรศัพท์” เป็นการกระทำที่อยู่ในระยะห่างไกลกันและไม่สามารถเข้ามาทำอันตรายต่อกันได้ จึงยังไม่ครบองค์ประกอบความผิด

อนึ่ง มีนักกฎหมายให้ความเห็นว่า การด่ากันโดยห่างระยะทาง เช่น โทรศัพท์ด่ากัน หรือเขียนจดหมายด่ากัน ไม่ใช่การกระทำซึ่งหน้า จึงไม่ผิดตามมาตรานี้ (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2557: 414) ซึ่งเป็นความเห็นที่สมนัยกับการตีความตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557 ที่ได้นำกฎเกณฑ์ของการตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย หรือการตีความตามเจตนารมณ์ (Spirit) ในระบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) มาเป็นบรรทัดฐานในการตัดสิน

บทส่งท้าย

การสื่อสารโดยการใช้โทรศัพท์ในสมัยนี้เป็นที่นิยมของประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการประกอบการด้านกิจธุระ ครั้นเมื่อเหล่าปุถุชนคนใดมีโทสะเป็นปกติ แต่มีกิจกรรมต้องร่วมกับผู้อื่นแล้ว หากไม่สมหวังดั่งใจปรารถนา มักจะแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่รุนแรง ส่อสำแดงวจีทุจริต ประพฤติผิดทางวาจา เกิดปัญหากระทบกระทั่งกันในสังคมอยู่เสมอ หนทางแก้ไขแห่งพุทธิปัญญา ท่านสอนว่า บุคคลผู้ล่วงแล้วแก่โทสะควรอาศัยธรรมะที่เป็นคุณ คือ เมตตา เข้ามาค้ำจุนอยู่ในจิต แสวงหามิตรไม่คิดสร้างศัตรู ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน ด้วยการใช้หลักปิยวาจา คือ วาจาอันเป็นที่รักยิ่ง น้อมนำเข้ามายึดเหนี่ยวในจิต มีจริตอันน่านิยมนับถือ จะทำให้สังคมนั้นสงบสุขน่าอยู่น่าอาศัย

แต่อย่างไรก็ตาม บุคคลผู้มีจริตหยาบกระด้างมักใช้วาจาที่รุนแรง แช่งชักหักกระดูก[19] ต่อผู้อื่น ไม่ว่าต่อหน้าหรือลับหลัง แม้ว่าเขาจะอยู่ห่างกันสักเพียงไร สามารถใช้โทรศัพท์เป็นเครื่องมือสื่อสาร กล่าวถ้อยคำหยาบคายแก่ผู้รับสายที่ปลายทาง หวังสร้างความเสียหายให้ผู้อื่นได้รับผลตามที่ตนต้องการ ท้ายที่สุด เกิดเป็นคดีขึ้นสู่โรงสู่ศาล ฐานดูหมิ่นผู้อื่นโดยการใช้โทรศัพท์ จนกระทั่งมีคำพิพากษาศาลฎีกาใน ปี พ.ศ. 2556 ว่าการดูหมิ่นผู้อื่นโดยการใช้โทรศัพท์นั้น มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393 เจตนาเพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ใดก็ตามใช้วาจาก้าวล่วงผู้อื่น และให้เกิดความยำเกรงต่ออาญาบ้านเมือง แต่ล่วงเวลามาปี พ.ศ. 2557 ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกา คดีดูหมิ่นผู้อื่นโดยการใช้โทรศัพท์อีกคำรบหนึ่ง คำพิพากษาศาลฎีกาในคดีนี้มีคำชี้ขาดว่า การดูหมิ่นผู้อื่นโดยการใช้โทรศัพท์ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393 ความฉงนจึงบังเกิดแก่ผู้ศึกษากฎหมายว่า คำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองคดีนี้ ศาลฎีกานิยมใช้ระบบกฎหมายของฝ่ายใดตัดสินคดีชี้ขาดกันแน่ จะเป็นการใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) หรือเป็นระบบจารีตประเพณี (Common Law System) ที่นำมาเป็นหลักในการตีความกฎหมายอาญาต่อคำพิพากษาดังกล่าว จึงมุ่งหมายได้พิเคราะห์ให้ละเอียดรอบคอบ เพื่อหยั่งรู้ในสาระสำคัญแห่งศาสตร์ของการตีความกฎหมายอาญาอย่างที่ควรจะเป็น

เมื่อศึกษาที่มาแห่งกฎหมายไทยนับแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ก็เห็นเป็นประจักษ์ชัดว่ามีร่องรอยการได้รับอิทธิพลจากระบบกฎหมายใหญ่ในโลกทั้งสองระบบ คือ ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) และระบบจารีตประเพณี (Common Law System) ต่างนิยมผสมใช้กัน มาจากประเทศตะวันตกที่ได้แผ่ขยายอำนาจอยู่สองประเทศ คือ ประเทศฝรั่งเศสและอังกฤษ (กิตติศักดิ์ ปรกติ, 2556: 40) ระบบกฎหมายดังกล่าว ได้สืบทอดอิทธิพลทางความคิด สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยไม่อาจจำแนกระบบกฎหมายที่กล่าวมานี้ ให้ออกจากกันได้อย่างเสร็จเด็ดขาด ที่ผ่านมานักศึกษาไทยได้เดินทางไปศึกษากฎหมายในประเทศของระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) และไปศึกษากฎหมายในประเทศของระบบจารีตประเพณี (Common

[19]ได้แก่ แช่งด่ามุ่งร้ายให้ผู้อื่นได้รับอันตรายอย่างร้ายแรง (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554: 392)

Law System) มีอยู่จำนวนไม่น้อย เมื่อสำเร็จการศึกษาได้กลับมาเป็นอาจารย์สอนกฎหมาย ถ่ายทอดแนวคิดวิทยาการทั้งหลาย ให้แก่นักศึกษากฎหมายไทยในรุ่นหลังได้เรียนรู้ จนได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย กฎหมายไทยจึงมีแนวคิดในเชิงวิชาการที่ผสมกลมกลืนกันอยู่ทั้งสองระบบ และอาจทำให้การตีความกฎหมายอาญาในเรื่องต่อไปนี้มีความคลาดเคลื่อนระหว่างกัน ได้แก่ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556 กับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557 ที่มีข้อวินิจฉัยเห็นต่างเป็นตรงกันข้าม กล่าวคือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556 ได้พิพากษาว่า การใช้โทรศัพท์ดูหมิ่นผู้อื่น เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ซึ่งตรงกันข้ามกับ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557 ได้พิพากษาว่า การใช้โทรศัพท์ดูหมิ่นผู้อื่น ไม่ได้เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ทั้งที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า จำเลยได้ใช้โทรศัพท์ดูหมิ่นผู้อื่นเช่นเดียวกันทั้งสองคดี จึงสรุปความได้ว่า การตีความกฎหมายอาญาตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556 นั้น เป็นคำตัดสินที่อาศัยหลักการตีความกฎหมายอาญาในระบบจารีตประเพณี (Common Law System) มาเป็นบรรทัดฐาน โดยการอาศัยหลักการตีความโดยเล็งผลเลิศ และอีกกรณีหนึ่ง คือ การตีความกฎหมายอาญาตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557 นั้น เป็นคำตัดสินที่อาศัยหลักการตีความกฎหมายอาญาในระบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) มาเป็นบรรทัดฐาน โดยการอาศัยหลักการตีความตามเจตนารมณ์ (Spirit) ของกฎหมาย ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

นัยความเห็นส่วนตัวของผู้เขียน มีความเห็นคล้อยตามกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556 เป็นอย่างยิ่ง ด้วยเล็งเห็นถึงความสงบในภายภาคหน้าของสังคม หากกฎหมายยินยอมปล่อยให้ผู้ใดก็ตาม แสดงวาจาที่หยาบคาย ด่าทอผู้อื่นด้วยโทรศัพท์แล้วไม่เป็นความผิดแต่ประการใด จะทำให้ขาดความยำเกรงในการปกครองบ้านเมือง ไม่มีความเคารพซึ่งกันและกัน การกล่าววาจาที่หยาบคายเป็นการทำลายความงดงามที่มีอยู่ในตัวตน บุคคลใดเป็นบุรุษใช้วาจาที่หยาบคายก็กลายเป็นคนสิ้นความสง่าน่าเกรงขาม ถ้าเป็นอิสตรีไซร้ ย่อมขาดซึ่งความงดงามในจริตกิริยา หากสิ้นวาจาอันน่าไพเราะแล้ว คงไม่แคล้วเป็นที่น่ารังเกียจของผู้อยู่ใกล้ชิด หาคู่คิดเป็นคู่ครองยากแท้ รวมความว่า ผู้ใดก็ตามใช้วาจาวิปริตผิดศีลธรรม จะเป็นคนที่ไม่น่าคบหาสมาคมด้วย ทั้งไม่สามารถเป็นผู้กล้าหาญในที่ประชุมชนได้เลย พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ในมงคลสูตร เรื่องวาจาสุภาษิต

ว่ามีผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เพราะวาจาคือถ้อยคำที่พูดออกมาเป็นภาษาให้ผู้อื่นฟัง เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงอุปนิสัย และน้ำใจของผู้พูดว่าดีหรือร้ายประการใด มีคำกล่าวดังนี้ วาจาเช่นเดียวกับน้ำใจ หมายถึง ถ้าพูดจริงก็ส่อน้ำใจผู้พูดว่าเป็นคนซื่อสัตย์ สุจริต ถ้าพูดเท็จก็ส่อน้ำใจผู้พูดว่าเป็นคนคดโกง ทุจริต ถ้าพูดชักนำให้สามัคคีกันก็ส่อน้ำใจว่าผู้พูดเป็นคนรักสงบ ถ้าพูดยุยงส่งเสริมให้แตกความสามัคคีกันก็ส่อน้ำใจผู้พูดว่าเป็นคนอิจฉาริษยาผู้อื่น มีจิตใจทราม ถ้าพูดด้วยความไพเราะอ่อนโยนก็ส่อน้ำใจผู้พูดว่าเป็นคนนุ่มนวลควรคบ ถ้าพูดหยาบคายก็ส่อน้ำใจผู้พูดว่าเป็นคนลามกร้ายกาจ ถ้าพูดประกอบด้วยประโยชน์ก็ส่อน้ำใจผู้พูดว่าเป็นผู้ใหญ่รู้ค่าของวาจา (พระครูนิยมจันทโพธิ (โพธิ์ศรี จนฺทสโร), 2553: ก) ดั่ง สุภาษิตของสุนทรภู่ ครูกลอนกวีเอกของโลกซึ่งได้ประพันธ์เป็นบทกลอนสอนใจ เรื่องควรใช้วาจาให้เป็นมงคล ว่า “ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักรสถ้อยอร่อยจิต แม้พูดชั่วตัวตายทำลายมิตร จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา” การกล่าววาจาที่ดี หรือไม่ดี จะมีผลสนองตอบต่อผู้กล่าวอย่างไรนั้นได้ยกเหตุผลมาอธิบายพอสังเขปแล้ว ดังนั้น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593 / 2556 จึงเป็นคำตัดสินที่เหมาะสมกับยุคสมัยแห่งเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนา เพื่อเป็นการป้องปรามสังคมมิให้กระทำการใดส่อไปในทางวจีทุจริต คิดร้ายทำลายผู้อื่นอีกต่อไปในอนาคต ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557 มีเหตุผลอยู่ว่า การจะลงโทษผู้ดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าต้องเป็นการดูหมิ่นผู้อื่นเฉพาะต่อหน้าต่อตาเท่านั้น เนื่องจากเป็นการป้องกันเหตุร้ายที่อาจเข้าถึงตัวได้ในทันทีที่ดูหมิ่นกัน และเห็นว่าการดูหมิ่นผู้อื่นโดยการใช้โทรศัพท์ ไม่ได้เป็นเหตุร้ายที่อาจจะเข้าถึงตัวได้ในทันทีทันใด ความเห็นของศาลฎีกาในคดีนี้ ผู้เขียนจึงไม่เห็นพ้องด้วย เหตุว่า หาได้เป็นทางแก้ปัญหาได้อย่างครบถ้วนกระทงความไม่ จริงอยู่เนื้อความตามเหตุผลของคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711 / 2557 นั้น บ่งบอกถึงเจตนารมณ์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 อย่างชัดเจน เป็นการป้องกันเหตุร้ายที่อาจเข้าถึงตัวทันทีที่มีการกล่าววาจาดูหมิ่น แต่บัดนี้ดูเหมือนจะมีขอบเขตที่จำกัดรัดกุมจนเกินไปเมื่อเทียบกับยุคสมัยใหม่ที่เจริญด้วยเทคโนโลยี เดิมนั้นบุคคลที่ใช้โทรศัพท์เป็นเครื่องมือสื่อสารมีกันอยู่ค่อนข้างน้อย จึงไม่มีประเด็นโต้แย้งในเรื่องการดูหมิ่นผู้อื่นโดยการใช้โทรศัพท์ ที่จะนำมาพิเคราะห์ตัดสินกัน แต่ปัจจุบันนี้ มีการบริการด้านการสื่อสารเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว วัฏจักรแห่งชีวิตรายวันหมุนเวลาอย่างรีบเร่ง แก่งแย่งแข่งขัน

ใจเร็วด่วนได้ อยากได้ใคร่มี อย่างท่วมท้นเป็นเท่าทวีคูณ จนเกิดการกระทบกระทั่งระหว่างกันในสังคมอยู่ตลอดเวลา การด่าทอรายวันทางโทรศัพท์จึงไม่ได้เป็นเรื่องที่อยู่นอกเหนือความคาดหมาย และอาจจะขยายลุกลามกลายเป็นกระแสนิยมในสังคมก็เป็นได้ ถ้าหากว่าไม่มีกฎหมายฉบับใด ๆ เข้ามาควบคุมและคุ้มครอง เมื่อศาลนำเจตนารมณ์ของกฎหมายในอดีตมาบังคับใช้เท่าที่ได้ผลเพียงแค่ยุคหนึ่ง โดยที่ไม่ขยับปรับแนวคิดให้เท่าทันกับสถานการณ์อีกยุคหนึ่ง ย่อมไม่เป็นผลดีในการปกครองบ้านเมืองสักเท่าไร

สาเหตุของปัญหาอีกประการหนึ่ง ที่เกิดจากการตีความ อันเป็นการส่อสำแดงให้เห็นถึงการเป็นผู้ขาดจิตสำนึก รักชาติ ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือนักการเมืองบางกลุ่มบางคน คือ การใช้ข้อโต้แย้งแสร้งตีความกฎหมาย ซึ่งบรรดานักการเมืองทั้งหลายต่างถกเถียงกัน เพียรพยายามยกเหตุผลมาอ้างว่าการกระทำของตนชอบแล้วด้วยกฎหมาย เพื่อได้มาซึ่งประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องเพียงฝ่ายเดียว ดังที่เขาว่าเป็น ศรีธนญชัยด้วยแสดงพลังทางภาษานำเอาถ้อยคำ สำนวนวาจามาเล่นคำ เล่นความหมาย เพื่อให้ได้ตามความประสงค์แห่งตน การตีความที่ไม่รังสรรค์ เพาะปัญญา มุ่งแต่ไขว่คว้าหาทางทำลายฝ่ายตรงกันข้าม โดยไม่ได้มองบริบทแห่งความชอบธรรมนั้น ส่งผลให้ความก้าวหน้าของประเทศต้องสะดุดหยุดลง คนไทยล้วนแต่ได้รับบทเรียนแห่งการสูญเสีย เมื่อครั้งวันวานที่ผ่านไป คงเหลือไว้แต่ซากแห่งความขัดแย้งร้าวฉานที่ผ่านมา อดีตจึงไม่ได้ต่างอะไรกันมากมายนักกับวันนี้

จากข้อเท็จจริงที่กล่าวมานับตั้งแต่แรกเริ่มจนสุดสายปลายทาง จึงเห็นว่าบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมาย เมื่อต้องรับภาระหน้าที่ในการตีความกฎหมาย ใช้อำนาจดุลยพินิจไม่ว่าจะเป็นองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ ควรยึดหลักมัชฌิมาเป็นแนวทางในการวินิจฉัย ไม่ก่ออคติเอนเอียงฝักใฝ่แก่ฝ่ายใด ใคร่ศึกษาถึงสถานการณ์บ้านเมืองให้ทันต่อยุคสมัย เข้าใจให้ถึงแก่นแท้แห่งความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นข้อมูลพื้นฐานเชิงประจักษ์ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาร่วมกับหลักแนวคิดในการตีความกฎหมาย ใช้อำนาจดุลยพินิจตามทิศทางที่เหมาะสมและเป็นธรรม ครบถ้วนถ้อยคำองค์ประกอบวินิจฉัย คงไว้ซึ่งความศรัทธาจากปวงประชามหาชนยิ่งขึ้นสืบไป

เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ ปรกติ. (2556). **การปฏิรูประบบกฎหมายไทยภายใต้อิทธิพลยุโรป** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127. (2451). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

กรกฎ ทองขะโชค. (2550 - 2551). ดูหมิ่นไม่ซึ่งหน้า เป็นความผิดกฎหมายอาญาหรือไม่. **วารสารปาริชาต**. 20(2), 98 - 106.

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2556). **หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

คณิต ณ นคร. (2553). **กฎหมายอาญาภาคความผิด**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 856 - 857. (2502). **ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://deka.supremecourt.or.th/search. [2559, มกราคม 5].

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 256. (2509). **ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://deka.supremecourt.or.th/search. [2559, มกราคม 5].

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 676. (2521). **ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://deka.supremecourt.or.th/search. [2559, มกราคม 5].

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1420. (2534). **ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://deka.supremecourt.or.th/search. [2559, มกราคม 5].

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7572. (2542). **ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://deka.supremecourt.or.th/search. [2559, มกราคม 5].

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593. (2556). ศูนย์วิชาการงานคดี สำนักอำนวยการประจำศาลฎีกา.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711. (2557). **ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://deka.supremecourt.or.th/search. [2559, มกราคม 5].

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 635. (2559). **ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://deka.supremecourt.or.th/search. [2559, สิงหาคม 20].

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550, 24 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 124. ตอนที่ 47 ก.

จิตติ ติงศภัทิย์. (2553). **กฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3**. นนทบุรี: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2557). **คำอธิบายกฎหมายอาญา**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2553). หลักการตีความกฎหมายตามครรลองของหลักนิติรัฐและนิติธรรม. **จุลนิติ**. 7(4), 4 – 13.

นภดล พลกูล. (2557). **สัมมนากฎหมายอาญา**. ชลบุรี: สัตตะบรรณ.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2553). หลักการตีความกฎหมายตามครรลองของหลักนิติรัฐและนิติธรรม. **จุลนิติ**. 7(4), 29 – 37.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. (ม.ป.ป.). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (ม.ป.ป.). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

ประมวลกฎหมายอาญา. (ม.ป.ป.). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

พระครูนิยมจันทโพธิ (โพธิ์ศรี จนฺทสโร). (2553). **การประยุกต์ใช้วาจาสุภาษิตในมงคลสูตรกับสังคมไทยปัจจุบัน**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงการราชวิทยาลัย.

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม. (2553). **นิทานศรีธนญชัย**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://ich.culture.go.th/index.php/th/ich/folk-literature/252-folk/78-----m-s. [2559, มีนาคม 22].

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

วิสิฐ ญาณภิรัต. (2557). **รายงานการวิจัยเรื่อง บริบทหลักนิติธรรมในต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ สำนักปลัดกระทรวงยุติธรรม.

สิทธิกร ศักดิ์แสง. (2556). **รวมบทความศาสตร์แห่งการตีความ**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

สุรพล ไตรเวทย์. (2550). **การร่างประมวลกฎหมายในประเทศสยาม**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

สมพล จันทร์ประเสริฐ. (2559). **ประวัติศาสตร์การสื่อสารโทรคมนาคมไทย : วิวัฒนาการโทรเลขและโทรพิมพ์**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://thaitelecomkm.org/TTE/ topic/ attach/Thai _Telegraphy and_Teleprinter/ index.php. [2559, มกราคม 6].

สมยศ เชื้อไทย. (2556). **คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

หยุด แสงอุทัย. (2545). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป**. กรุงเทพฯ: ประกายพรึก.

_____. (2556). **กฎหมายอาญาภาค 1**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อักขราทร จุฬารัตน. (2542). **การตีความกฎหมาย**. กรุงเทพฯ: กฎหมายไทย.

_____. (2553). หลักการตีความกฎหมายตามครรลองของหลักนิติรัฐและนิติธรรม. **จุลนิติ**. 7(4), 14 – 28.